

'מורשת הניצולים'

דגשים חינוכיים העולים מתוך 'מנשר הניצולים'

סיומה של מלחמת העולם השנייה מסמל את קץ הביצוע של "הפתרון הסופי" ותחילתו של עידן "היום שאחרי". היו אלו שש שנות מלחמה ורצח של שליש מהעם היהודי. בניגוד לאומות העולם שעבורן זהו "יום הניצחון", היה זה יום של שכול ועצב נוראיים עבור הניצלים. נקודת המוצא של "היום שאחרי" היא אפוא היום הקשה ביותר בהיסטוריה הפרטית של הניצול ובהיסטוריה הכללית של העם היהודי. לאחר תיאור מצב זה הרי שמרחק הזמן, **אין אלא להתפעל מחותמם של הניצולים על חייה של מדינת ישראל** כפי שהוא הולך ונחשף בשנים האחרונות. במילים אחרות אם נדבר בהכללה של "מורשת הניצולים" הרי שבמהותה (בקליפת אגוז), **היא כוללת את המעבר ממצב של ייאוש עמוק למצב של אחיזה ובחירה בחיים ומתוך כך יצירה ותרומה לבניית האומה.**

ההתייחסות ליסודות הבאים כתשתית חינוכית בכדי להבין את הסיפור המשותף של כולנו:

- **המאבק בייאוש או הכניעה לו.**
- **מהות הבחירה בחיים.**
- **תרומתם למאבק לחירות** במלחמת העצמאות המכוננת ולתקומת המדינה.
- **הניצולים כמעצבי התרבות הישראלית.**
- **תרומת הניצולים ליישוב הארץ ולאחיזה בקרקע.**
- **תרומתם בכלל מערכות החיים במדינת ישראל.**

זיכרון השואה היום מורכב בעיקרו מסיפור הנספים ומעט מאוד מקום יוחד, עד עתה, לסיפורם של אלה ששרדו והבחירות שעשו. **הבחירה המרכזית הייתה העלייה ארצה וכאן התחברו זו לזו מורשת המדינה ומורשת הניצולים.** סיפורה של רוח האדם ויכולתו לשוב מן התופת אל חיים של משמעות ויצירה היא מורשתם של הניצולים ונכון, וראוי, שניכרה, ננסחה ונוריש אותה לדורות הבאים.

המאה העשרים ואחת מסמנת נקודת מפנה. דור הניצולים הולך ומפנה את מקומו לדורות שלא ידעו את השואה. חותם המגוון והעמוק של הניצולים על החברה הישראלית הוא המשך קיומם

בקרבתנו והתחברות אל המסר והערכים הגלומים בתולדותיהם. באופן זה ניתן להציג את השואה כמקור כוח אישי, ערכי ומוסרי ולא כגזרת גורל.

בצה"ל ביטויה של מחויבות זו באה לידי ביטוי במספר היבטים :
אופן השתלבותם של הניצולים ותרומתם לבנייתו של צה"ל ככוח המגן של מדינת ישראל,
תרומתם החינוכית – ערכית לעיצובה של זהות יהודית, חברה אנושית הומניסטית ובציוויה
המוסרי על פועלו של צה"ל ותרומתם האישית לחיילי צה"ל במתן עדויות ממקור ראשון ושימור
הרצף הבין – דורי.

נכתב ע"י רסן שירה קנדלר, בהנחיית פרופסור חנה יבלונקה ובסיוע יד ושם'.